

Politikerinitiativ om att ta ett helhetsgrepp för Henriksdal – Kvarnholmen – återrapportering och inriktningsbeslut

Beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar om ny inriktning för bebyggelse och trafik i området Henriksdal-Kvarnholmen enligt följande:
 - a) Den nya inriktningen ska utgå från **scenario F** i tjänsteskrivelsen.
 - b) Planeringen för ökad framkomlighet bör i första hand fokusera på Henriksdalskorset och kostnaderna för övriga insatser på Kvarnholmsvägen begränsas.
2. Kommunstyrelsen beslutar att ge stadsledningskontoret i uppdrag att föra fördjupad dialog gällande utredda alternativ för Henriksdalskorset samt fortsatt process tillsammans med Stockholms stad.
3. Kommunstyrelsen beslutar att detaljplanesamråd för Gäddviken samt Utblicken och Förmansbostaden får genomföras när beslut om samråd tagits i miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Denna beslutspunkt ersätter kommunstyrelsens tidigare beslut den 2 juni 2025 § 179 om att samråd för de två detaljplanerna ska avvakta översynen av trafik och bebyggelse.

Sammanfattning av ärendet

Vid kommunstyrelsens sammanträde den 7 april 2025 väcktes ett politikerinitiativ av Johan Krogh (C), Mats Gerdau (M), Monica Brohede Tellström (L) samt Karin Teljstedt (KD). I politikerinitiativet lyftes behovet av ett nytt helhetsgrepp för området Henriksdal-Kvarnholmen avseende trafik och bebyggelse.

Kommunstyrelsen fattade 2 juni 2025 § 179 beslut om att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en analys av befintlig och framtida trafiksituation inom området Henriksdal-Kvarnholmen, ta fram förslag på trafikåtgärder samt inleda dialog med Stockholms stad om hur trafiklösningen i Henriksdalskorset kan förbättras. Uppdraget innebar även att ompröva omfattningen av framtida bebyggelse inom området.

Trafiksituationen i området präglas av köer i rusningstid och brister i gång- och cykelsäkerhet. En trafikutredning har gjorts som visar att åtgärder krävs för att hantera både nuvarande och framtida trafik. Åtta fysiska åtgärder längs Kvarnholmsvägen samt kompletterande insatser för gång-, cykel- och kollektivtrafik föreslås. Med föreslagna

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

åtgärder kan restider hållas kring dagens nivå, trots ökad trafik. Dialog med Stockholms stad har inletts om trafikåtgärder vid Henriksdalskorset.

All föreslagen bebyggelse enligt planprogrammen har studerats och omprövats utifrån påverkan på trafiksituationen i området, konsekvenser för kommunens stadsbyggnadsekonomi samt övriga kända planeringsförutsättningar. Utifrån analysen har sex scenarion tagits fram med olika mängd bebyggelse.

Stadsledningskontoret föreslår bebyggelse scenario E som ny inriktning för Henriksdal–Kvarnholmen. Scenariot stämmer väl överens med kommunens övergripande ambitioner för stadsutvecklingen. Scenariot innebär en omvandling av Kvarnholmsvägen till en levande, tryggare och sammanlänkande gata från Henriksdals station till Kvarnholmen, med bättre gång- och cykelvägar. Vilans skolfastighet reserveras för skol- och förskoleändamål. Utmaningar finns med förslaget enligt scenario E kring påverkan på naturvärden och riksintresset för kulturmiljö, sprängning och brist på rekreationsytor.

Samtliga scenarier som tagits fram inom arbete med omprövningen av bebyggelsen leder till en lägre exploateringsgrad och därmed ett försämrat netto för kommunen. Stadsutvecklingen inom Henriksdal-Kvarnholmen bedöms enligt en tidig prognos vara självfinansierad för scenarierna A, D och E medan övriga scenarier bedöms leda till ett negativt netto för kommunen.

Den kommunala marken inom området för Henriksdal-Kvarnholmen utgör en betydande del av den kommunalägda exploaterbara marken på Västra Sicklaön och utgör därmed en betydande del av den totala exploateringsekonomi för kommunen. Samtliga scenarier innebär att det tidigare planerade överskottet från stadsutvecklingen i Henriksdal-Kvarnholmen delvis uteblir, vilket påverkar självfinansieringsgraden för kommunens totala stadsutveckling.

Vid beredningen av ärendet på sammanträdet med kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott den 2 december 2025 beslutade utskottet att överlämna ärendet om återrapportering och inriktningsbeslut till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande. Efter utskottets sammanträde har ärendet kompletterats med trafikutredningen ” Trafikstrategi Henriksdal-Kvarnholmen (bilaga 5). Ärendet har därför fått en reviderad tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens sammanträde den 15 december 2025, samt ett förtydligande av punkt 1 i förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 28 november 2025, reviderad den 5 december 2025

Bilaga 1. Scenarion för bebyggelse och trafik

Bilaga 2. Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 2 juni 2025 § 179

Bilaga 3. Protokollsutdrag från kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott den 2 december 2025 § 189 (utan eget ställningstagande)

Bilaga 4. Politikerinitiativ om att ta ett helhetsgrepp för Henriksdal – Kvarnholmen

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Bilaga 5. Trafikstrategi Henriksdal-Kvarnholmen

Yrkanden

Mats Gerdau (M) yrkar, med instämmande av Johan Krogh (C), bifall till det utsända förslaget med följande ändring och tillägg avseende beslutspunkt 1:

1. ”Kommunstyrelsen beslutar om ny inriktning för bebyggelse och trafik i området Henriksdal-Kvarnholmen enligt följande:
 - a) Den nya inriktningen ska utgå från **scenario F** i tjänsteskrivelsen.
 - b) Planeringen för ökad framkomlighet bör i första hand fokusera på Henriksdalskorset och kostnaderna för övriga insatser på Kvarnholmsvägen begränsas.”

Henrik Unosson (S) yrkar bifall till det utsända förslaget med följande ändring av beslutspunkt 1:

1. ”Kommunstyrelsen beslutar att inriktning ska utgå enligt scenario C med fortsatta arbeten och utredningar för att säkerställa nivån på utvecklingen.”

I yrkandet från Henrik Unosson (S) instämmer Mikael Carlsson (NL) och Tomas Ottoson (V).

Joel Lallerstedt (MP) yrkar på återremiss i syfte att ta fram ett scenario som är i linje med Nacka kommuns klimat- och miljöprogram avseende hållbar mobilitet, och som därutöver innefattar:

- att exploatering av den kommunala marken i Norra Trolldalen utgår och att området kvarstår som naturmark,
- en eller flera ytor för idrott planeras in
- en plan för att omhänderta Nackas mål om andel hyresrätter inom det aktuella området.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar inledningsvis att det finns följande förslag: ett återremissyrkande samt ett ändringsyrkande från Henrik Unosson och ett yrkande från Mats Gerdau.

Ordföranden ställer först återremissyrkandet mot avslag, och finner att kommunstyrelsen har beslutat att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde.

Ordföranden ställer därefter Henrik Unossons förslag mot Mats Gerdaus förslag, och finner att kommunstyrelsen har beslutat i enlighet med Mats Gerdaus förslag.

Votering begärs och verkställs.

Följande propositionsordning godkänns:

JA för bifall till Mats Gerdaus förslag.

NEJ för bifall till Henrik Unossons förslag.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Med sju JA-röster mot fem NEJ-röster (en avstod) konstaterar ordföranden att kommunstyrelsen har beslutat att bifalla Mats Gerdaus förslag.

Jäv

Karin Teljstedt (KD) och Desha Svenneborg (MP) deltog inte i överläggningen eller beslutet på grund av jäv.

Voteringsresultat

Följande röstade ja:

Johan Krogh (C), Eivor Örenmark (M), Peter Zethraeus (M), Disa Pählman Nilsson (M), Helena Håkansson (L), Anders Tiger (KD) och Mats Gerdau (M).

Följande röstade nej:

Johanna Kvist (S), Henrik Unosson (S), Gunnel Nyman Gräff (S), Mikael Carlsson (NL) och Tomas Ottosson (V)

Följande avstod:

Joel Lallerstedt (MP)

Reservationer

Johanna Kvist (S), Henrik Unosson (S) och Gunnel Nyman Gräff (S) reserverar sig mot beslutet, och inger följande:

Den paus och genomlysning som nu har skett av utbyggnaden av området Henriksdal – Kvarnholmen ser vi socialdemokrater har varit bra. Vi vill dock bevara mer av de oförstörda platserna, som norra delarna av Henriksdal, Norra Trolldalen samt Utblicken, Förmansbostaden och Svindersvikshyllan, för att bevara naturområdena. Vi anser att man bör utgå från inriktningen enligt scenario C men fortsätta med arbeten och utredningar för hur hög exploateringen kan vara. Det är inte minst viktigt att få till de viktiga saneringsarbeten som behöver ske av vissa delar. Även att lösa trafiksituationen för kollektivtrafik, biltrafik, cykel och gående är en prioriterad fråga.

Den fortsatta utvecklingen behöver ske i ett mer kontrollerat tempo. Antalet tillkommande bostäder och verksamheter behöver anpassas till vad området klarar av. Vi socialdemokrater vill värna om de naturområden som finns, boende och de befintliga verksamhetsytorna på Västra Sicklaön.

Mikael Carlsson (NL) reserverar sig mot beslutet, och inger följande:

Nackalistan reserverar sig mot beslutet att gå vidare med scenario F.

Vi hade i detta ärende förespråkat **scenario C**, som enligt vår bedömning bättre balanserar behovet av utveckling med hänsyn till naturvärden, rekreation, kulturmiljö och långsiktig hållbarhet. Scenario C innebär en lägre exploateringsgrad, mindre sprängning och ett tydligare skydd av sammanhängande grönstruktur i ett redan hårt belastat område.

Majoritetens val att gå vidare med scenario F innebär enligt Nackalistan en för hög

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

exploateringsnivå och för stora risker när det gäller förlust av naturmark, försämrade rekreativvärden samt ett ökat beroende av optimistiska antaganden kring trafiklösningar, beteendeförändringar och extern kollektivtrafikutveckling som kommunen inte fullt ut råder över.

Vi anser att utvecklingen av området borde ske mer stegvis och med större försiktighet. Ett scenario med lägre exploatering ger bättre robusthet i både ekonomiska kalkyler och trafiklösningar, och minskar risken för långsiktiga negativa konsekvenser för boende och miljö.

Protokollsanteckningar

Mats Gerdau för Moderaterna, Johan Krogh för Centerpartiet, Helena Håkansson för Liberalerna och Anders Tiger för Kristdemokraterna låter gemensamt anteckna följande:

I våras tog vi initiativ till att ta det här helhetsgreppet på utvecklingen av området från Henriksdal till Kvarnholmen. Trafiken på Kvarnholmsvägen är ansträngd och i takt med att nya bostäder byggs och planeras så riskerar situationen att förvärras. Nu har vi fått ett bra underlag med olika scenarier.

God framkomlighet är avgörande för oss och trafikutredningen visar att det finns kloka lösningar. Framför allt behöver kapaciteten i Henriksdalskorset förbättras så att både bussar och bilar kommer fram snabbare. Det är också av yttersta vikt att förorenade mark- och vattenområden saneras och att det övergivna och eftersatta området vid Hästholmssundet åtgärdas. Det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Nackalistan vill låta föroreningarna ligga kvar genom att förorda alternativ C. Tjänstehandlingarna är tydliga med att alternativ C innebär att tungmetaller fortsatt kommer att spridas till Svindersviken och Östersjön och att markföroreningar inte kommer att kunna åtgärdas i den utsträckning som behövs. Det är inte något vi kan acceptera och något som vi inte vill lämna efter till framtida generationer i Nacka. Vi ser därför att det är viktigt att slutföra den positiva utveckling som skett på Kvarnholmen och i Finnboda, att göra klart och inte lämna sår och föroreningar till framtiden. Oppositionens alternativ innebär också att det inte blir någon sammanhängande strandpromenad i området och att den tilltänkta offentliga badanläggningen inte genomförs.

I stadsutveckling gäller det att vara långsiktig, pragmatisk och ha en förståelse för att saker och ting kostar pengar. Genom att radikalt förändra de ekonomiska förutsättningarna för det som ska byggas riskerar oppositionen både att inte läka såret och att inte åtgärda den enorma miljöskuld som finns.

Vi har landat i att gå vidare med vissa områden (bl a Gäddviken och redan ianspråktagen mark längs västra Kvarnholmsvägen) men säger samtidigt nej till några områden och kvarter som tidigare ingått i olika planprogram (bl a norra Trolldagen längs Kvarnholmsvägen och på Vilans skoltomt). Det innebär att antalet planerade bostäder minskas med minst 1 250 stycken, men framtida detaljplanarbete får visa vad som är möjligt och lämpligt med hänsyn till riksintressen, närhet till natur och vilka

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

framkomlighetsåtgärder som kan göras. Vi kommer inte att släppa fram fler bostäder om inte trafiksituationen samtidigt löses.

Anders Tiger låter även anteckna följande för Kristdemokraterna:

Det stora området vid Gäddviken har nu under många år varit fult och otillgängligt. Att det har varit fult har haft goda skäl, sanering är en tidsödande, komplicerad och dyr process. Nacka åtgärdar här en omfattande miljöskuld. Nu är det dock angeläget att komma vidare. Därför säger vi ja till planen.

Alla delar av planområdet är emellertid inte fula och miljöstörda. Utblicken, området högst upp på Finnberget, är ett fint och trivsamt rekreationsområde för de boende på Finnberget. Det borde inte rivas sönder genom exploatering, sprängning och bebyggelse. De boende på Finnberget har ganska långt till grönområden, till skillnad från de flesta andra Nackabor. Därför bör Utblicken och Förmansbostaden inte exploateras.

Vi fattar nu ett inriktningsbeslut, det är långt kvar tills den konkreta detaljplanen är klar för antagande. Från Kristdemokraternas sida är vi angelägna om att den så kallade Utblicken och Förmansbostaden tas bort från detaljplanen den dag det blir skarpt läge. Men nu låter vi förslaget i sin helhet gå vidare, så att arbetet kommer igång. Vi kommer dock att mycket noggrant studera förutsättningarna för trafiken i det kommande arbetet, särskilt medvetna om att en väsentligt bättre lösning för Henriksdalskorset är en helt avgörande förutsättning för att helheten skall kunna fungera.

Tomas Ottosson låter anteckna följande för Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet förordade alternativ C av de givna scenarierna. Alternativet innebär en mindre och försiktigare exploatering av Kvarnholmen och Henriksdal. Det förordnandet ska inte förstås som att vi inte menar att dagens ställningstagande är ämne för omprövning när omständigheterna förändras. Det centrala i politikerinitiativet är frågan om framkomlighet, och om en större exploatering genomförs riskerar vi att framkomligheten för trafiken inte kommer att fungera. Naturvärdena och bevarandet av den biologiska mångfald som fortfarande finns kvar på Kvarnholmen och Henriksdal tillgodoses även bäst i alternativ C.

Att bevara den del av Trolldalenskogen som ännu inte är detaljplanelagd är viktigt. Scenarierna utgår från att detaljplanen för Henriksdalsbacken beslutas och vinner laga kraft, och om så blir fallet blir det än viktigare att vi inte exploaterar mer av den natur som finns i Henriksdal. Vår inställning är att det inte ska byggas på naturmark och att kommande exploateringar ska ske på redan ianspråktagen mark.

Trafikutredningen visar på att Kvarnholmen och Henriksdals trafiksituation är otillfredsställande idag. Köbildningen under rusningstid är stor, och bussar fastnar. Det nämns också att befintliga cykelbanor och gångbanor inte fungerar väl för de boende i området. Allt detta behöver åtgärdas oberoende av den exploateringsgrad som beslutas.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Joel Lallerstedt låter anteckna följande för Miljöpartiet:

Miljöpartiet yrkade återremiss för att fram ett scenario som är i linje med Nacka kommuns klimat- och miljöprogram avseende hållbar mobilitet, men också för att aspekter som idrottsytor och andel hyresrätter behöver tydliggöras.

För oss är ett scenario där norra Trolldalen bebyggs helt otänkbart men det är också otänkbart att vi planerar med den egenägda bilen som norm i såhär centrala områden. Läget motiverar förtätning med bostäder, arbetsplatser och service samt funktioner men fokus behöver vara på att skapa kopplingar till kommande tunnelbana, båtpendling och mer kollektivtrafik samt säkra cykelvägar, inte att addera bilar till de redan begränsade vägarna.

Som vi ser det måste planeringen i detta område hänga ihop även med Järlahöjden och erbjuda bättre möjligheter till näridrott för de tusentals som redan bor här, men också för alla som kan flytta in. Genom att bygga blandade områden får vi en hållbar, tillgänglig och nära stad och vi måste sluta planera i isolerade öar - allt hänger ihop!

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------